

**TÄITEMATERJALIDE MEHAANILISTE JA FÜÜSIKALISTE
OMADUSTE KATSETAMINE**

**Osa 5: Veesisalduse määramine ventileeritavas
kuivatuskapis kuivatamise teel**

**Tests for mechanical and physical properties of
aggregates**

**Part 5: Determination of the water content by drying in a
ventilated oven**

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- Euroopa standardi EN 1097-5:2008 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis jõustumisteate meetodil vastuvõetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles juunis 2008;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2014. aasta maikuu numbris.

Standardi on tõlkinud ja heaks kiitnud tehniline komitee EVS/TK 9 „Täitematerjalid“.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud EVS/TK 9, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Euroopa standardimisorganisatsioonid on teinud Euroopa standardi EN 1097-5:2008 rahvuslikele liikmetele kättesaadavaks 12.03.2008.	Date of Availability of the European Standard EN 1097-5:2008 is 12.03.2008.
---	--

See standard on Euroopa standardi EN 1097-5:2008 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardikeskus ja sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN 1097-5:2008. It has been translated by the Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 91.100.15 Mineraalsed materjalid ja tooted

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega: Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

English Version

**Tests for mechanical and physical properties of aggregates -
Part 5: Determination of the water content by drying in a
ventilated oven**

Essais pour déterminer les caractéristiques mécaniques et
physiques des granulats - Partie 5: Détermination de la
teneur en eau par séchage en étuve ventilée

Prüfverfahren für mechanische und physikalische
Eigenschaften von Gesteinskörnungen - Teil 5:
Bestimmung des Wassergehaltes durch Ofentrocknung

This European Standard was approved by CEN on 4 February 2008.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the CEN Management Centre or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the CEN Management Centre has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Bulgaria, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

Management Centre: rue de Stassart, 36 B-1050 Brussels

SISUKORD

EESSÕNA.....	3
1 KÄSITLUSALA	4
2 NORMIVIITED	4
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	4
4 PÕHIMÕTE.....	4
5 SEADMED	5
6 KATSEPROOVI ETTEVALMISTAMINE.....	5
7 MENETLUS	5
8 TULEMUSTE ARVUTAMINE JA ESITAMINE	6
9 KATSEPROTOKOLL.....	7
9.1 Nõutud andmed.....	7
9.2 Lisaandmed.....	7
Lisa A (normlisa) Variatsioonid veesisalduse määramiseks ventileeritavas kuivatuskapis kuivatamise teel, kasutamiseks kergtäitematerjalide puhul.....	8
Lisa B (teatmelisa) Näidis veesisalduse arvutamiseks ventileeritavas kuivatuskapis kuivatamise teel.....	9
Lisa C (teatmelisa) Täpsus	10
Kirjandus	11

EESSÕNA

Dokumendi (EN 1097-5:2008) on koostanud tehniline komitee CEN/TC 154 „Aggregates“, mille sekretariaati haldab BSI.

Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse tõlke avaldamisega või jõustumisteatega hiljemalt 2008. a septembriks ja sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2008. a septembriks.

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et standardi mõni osa võib olla patendiõiguse subjekt. CEN-i [ja/või CENELEC-i] ei saa pidada vastutavaks sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise eest.

See dokument asendab standardit EN 1097-5:1999.

See standard kuulub täitematerjalide mehaaniliste ja füüsikaliste omaduste katsetamise standardisarja. Täitematerjalide teiste omaduste katsetamise meetodid esitatakse järgmistes Euroopa standardites:

EN 932. Tests for general properties of aggregates;

EN 933. Tests for geometrical properties of aggregates;

EN 1367. Tests for thermal and weathering properties of aggregates;

EN 1744. Tests for chemical properties of aggregates;

EN 13179. Tests for filler aggregate used in bituminous mixtures.

Standardi EN 1097 teised osad on:

Part 1: Determination of the resistance to wear (micro-Deval);

Part 2: Methods for the determination of resistance to fragmentation;

Part 3: Determination of loose bulk density and voids;

Part 4: Determination of the voids of dry compacted filler;

Part 6: Determination of particle density and water absorption;

Part 7: Determination of the particle density of filler – Pycnometer method;

Part 8: Determination of the polished stone value;

Part 9: Determination of the resistance to wear by abrasion from studded tyres – Nordic test;

Part 10: Determination of water suction height.

CEN-i/CENELEC-i sisereeglite järgi peavad Euroopa standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Holland, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik.

1 KÄSITLUSALA

See standard kirjeldab tüübikatsete ja erimeelsuste puhul kasutatavat põhimeetodit täitematerjalide veesisalduse määramiseks ventileeritavas ahjus kuivatamise teel. Muudel eesmärkidel, peamiselt tehase tootmisohje puhul, võib kasutada teisi meetodeid eeldusel, et nende puhul on olemas asjakohane toimiv seos põhimeetodiga.

2 NORMIVIITED

Alljärgnevalt nimetatud dokumendid on vajalikud selle standardi rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EN 932-2. Tests for general properties of aggregates – Part 2: Methods for reducing laboratory samples

EN 932-5. Tests for general properties of aggregates – Part 5: Common equipment and calibration

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse alljärgnevalt esitatud termineid ja määratlusi.

3.1

tera suurus (*aggregate size*)

täitematerjali määratlus alumise sõela (d) ja ülemise sõela (D) avamõõtmete alusel (d/D). See määratlus aktsepteerib mõnede ülemisele sõelale jäävate terade esinemist (ülemõõdulised) ja mõnede alumist sõela läbivate terade esinemist (alamõõdulised)

3.2

katseproov (*test portion*)

ühes katses tervikuna ära kasutatav proov

3.3

konstantne mass (*constant mass*)

konstantne mass on saavutatud, kui järjestikuste kaalumiste tulemused pärast vähemalt ühetunnist kuivatamist ei erine teineteisest enam kui 0,1 %

MÄRKUS Sageli on võimalik saavutada konstantne mass, kuivatades katseproovi temperatuuril $(110 \pm 5) ^\circ\text{C}$ eelnevalt kindlaks määratud aja vältel teatud tüüpi kuivatuskapis. Katselaborid võivad määrata kindlaks konstantse massi saavutamiseks vajaliku aja eri tüübi ja suurusega proovidele sõltuvalt kasutatava kuivatuskapi kuivatusvõimest.

4 PÕHIMÕTE

Kuivatuskapis kuivatamise meetodiga määratakse täitematerjali katseproovi kogu vaba vee hulk. Vesi võib olla pärit täitematerjali pinnakihist ja täitematerjali terade sisestest veele ligipääsetavatest pooridest.

Katseproov kaalutakse ja asetatakse seejärel ventileeritavasse kuivatuskappi temperatuuril $(110 \pm 5) ^\circ\text{C}$. Kuivatatud katseproovi konstantse massi määramiseks kasutatakse järjestikuseid kaalumisi. Katsekeha ja sellest võetud katseproovi kaitstakse enne katse alustamist kõigil käsitlemis- ja ettevalmistavatel etappidel veekadude ja veelisandumiste vastu.

Veesisaldus määratakse märja ja kuiva massi erinevusena ja see esitatakse katseproovi kuivmassi protsendina.

Kergtäitematerjalide puhul kasutatav katsemeetodi variant on määratletud lisas A.